

0.273

מעשיכות להתרחק מהשיא: תעודות הסל פדו ברבעון הראשון השנה 3.9 מיליארד שקל

מתחילת 2015 פדו תעודות הסל יותר מ־37 מיליארד שקל • כיום מנוהלים בהן 91.5 מיליארד שקל - רמה שבה היה הענף באחרונה ב־2013

מאת רון שטיין

בעוד הרפורמה להפיכתן של תעודות הסל לקרנות סל מתקרמת, גם אם תאריך הסיום שלה נדחה באחרונה, שוק תעודות הסל ממשיך באתה גממה שמאפיינת אותו זה זמן - פריזנות. במאוס 2018 נפרו כ־1.36 מיליארד שקל מתעודות הסל, שמנוהלות על ידי ארבע חברות ניהול, שנמצאות בבקלות ארבעת בתי ההשקעות אקסלנס, מיטב דש, פסגות והראל פיננסים.

למעשה, בסביבות שלושות החודשים הראשונים של 2018 מרובר בפריזנות בהיקף מצטבר של כ־3.9 מיליארד שקל, שבא לאחר פריזנות של כ־7 מיליארד שקל ב־2017, וכ־11.3 מיליארד שקל ב־2016 וכ־15 מיליארד שקל ב־2015. כלומר, בשלוש שנים ושלושה חודשים נפרו מתעודות הסל כ־37.2 מיליארד שקל, במצטבר.

נכון לחיום מנוהלים בתעודות הסל נכסים בשווי של כ־91.5 מיליארד שקל - כ־25% פחות מסך הנכסים שנוהלו באמצעותן בשיאן. בסוף 2017 נוהלו בתעודות הסל נכסים בשווי מצטבר של כ־97.2 מיליארד שקל, וזאת הרחק מהשיא שרשם תחום זה בפברואר 2015, אז

תעודות הסל ממשיכות לפדות, ובגדול: קטנו בכ־6% מתחילת השנה
(נתוני אגוד לשכות המסחר, במיליוני שקלים)

שם המנהל	היקף נכסים מנוהלים בסוף רבעון ראשון 2018 ב'	נתח שוק	גיוסים (פדיונות) במאוס 2018	גיוסים (פדיונות) ברבעון הראשון 2018 ב'	שינוי בשווי נכסים מנוהלים, מתחילת השנה
קסם - אקסלנס	26,306	28.7%	-304	-1,104	-5.9%
תכלית - מיטב דש	26,043	28.5%	-208	-1,850	-8.2%
פסגות	24,269	26.5%	-748	-1,080	-6.0%
הראל	14,914	16.3%	-97	134	-0.8%
סה"כ	91,531	100.0%	-1,357	-3,900	-5.8%

נוהלו בתעודות הסל נכסים בשווי כ־121.7 מיליארד שקל. למעשה, בשל הפריזנות - שבמידה רבה הגיעו מהקרנות הכספיות שנחתכו כחירות בשל הריביות האפסיות בעולם, ותוצאות ההשקעה - בסוף מאוס 2018 הגיע שוק תעודות הסל לרמות נכסים שהיה בהן באחרונה בספטמבר 2013.

תוצאות חלשות ביחס לחלופות

מה קורה בשוק תעודות הסל ומדוע הן צונחות כך, ודאי ביחס לחלופה של קרנות הנאמנות? בשנים האחרונות חזו התעודות כמה קשיים, בעקבות תוצאות חלשות ביחס לחלופות השקעה, שנבעו מכמה תרחישים שפגעו במיוחד בכמה מניות. בכל אופן, רונן סולומון, מנהל תחום פיננסים ושוק ההון באגוד לשכות המסחר, מצוין כי "המשך מגמת התנודתיות ונפילות במדרים ככמה בורסות בעולם הובילו במאוס לפריזנות משוק תעודות הסל, במרבית אפיקי ההשקעה". הוא מוסיף כי "מתחילת 2018 נפרו כ־3.9 מיליארד שקל משוק תעודות הסל, מהם כ־1.9 מיליארד שקל מתעודות סל על מניות בישראל ועוד כ־1.35 מיליארד שקל מתעודות סל על מניות בחו"ל".

עוד לדברי סולומון, "היקף הנכסים המנוהל על ידי ארבעת מנפיקי תעודות הסל בישראל עמד בסוף מאוס 2018 על כ־91.5 מיליארד שקל, לעומת כ־95 מיליארד שקל שנוהלו בסוף פברואר 2018, כשהירידה בשווי הנכסים נובעת גם מפריזנות בענף וגם מירידת שווי הנכסים לאור ירידת מרבית מרדי המניות בעולם". סולומון פירט כי "לפי התפלגות ההשקעות בשוק תעודות הסל בסוף מאוס, כ־21.5% מושקע במרדי מניות בארץ, בהיקף כספי של כ־19.5 מיליארד שקל; כ־45% מושקע במרדי מניות בחו"ל, בהיקף של כ־41 מיליארד שקל; כ־24%

המענף מושקע במרדי אג"ח בארץ, בהיקף של כ־22 מיליארד שקל; והשאר מושקע במרדי אג"ח בחו"ל, תעודות ממונפות, סלי מרדים ותעודות פיקרונ". נציין כי במאוס פדו כל ארבעת הגופים הפעילים בתחום, כשמתחילת השנה רק הראל סל רושמת גיוסים, כשכל אחד מהגופים האחרים רושם פדיונות של יותר ממיליארד שקל.

הרפורמה בתעודות הסל נדחנה

ומה עם הרפורמה המשמעותית לשינוי אפיון של תעודות הסל? לפני כחודש נודע כי רשות ני"ע רוחה את מועד

הפיכת תעודות הסל לקרנות, כך ש"מועד הבניסה לתוקף של תיקון 28, שהיה קבוע ל־1 ביוני 2018, יידחה".

ברשות ני"ע שמים רגש על הרפורמה הנו ומתחייבים כי היא תיכנס לתוקף עוד השנה. אגב, גם המועד האמור שנדחה עתה, אינו המועד המקורי. בתחילה רצתה רשות ני"ע שהרפורמה תיושם כבר באפריל השנה. עם זאת, הירחיות אינן מורידות מהחשיבות של הרפורמה, שתיכנס לתוקף עוד השנה או כסמוך לתחילת השנה הבאה.

בשוק תעודות הסל יש ארבעת בתי השקעות שמחזיקים בחברות תעודות סל: מיטב דש, בניהולו; אקסלנס, בניהולו של חנה הולנדר, שמחזיק בקסם; פסגות, בניהולו של ברק סורני; והראל פיננסים, בניהולו של טל קדם. תיקון 28 הוא מהלך דגל של חלוקת ההשקעות ברשות ני"ע. כיום תעודות הסל הן תעודות התחייבות, שלא ברומה לקרנות נאמנות, והמהלך נועד להפוך אותן לקרנות נאמנות מחוקת עם טוח טעות, ולבטל את מעמדם כנכס מחייב עם סיכון יציבתי. כלומר, כיום התעודות הן אג"ח לוחות - מה שאומר ליש בהן סיכון - וזה ישתנה לאחר הרפורמה. •